

INGLIZ TILI DARSLARIDA KREATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH

Madaminova Muzifa Shukurullo qizi

Namangan davlat pedagogika instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tili darslarida maktab o'quvchilarining kreativ kompetentligini shakllantirishning nazariy asoslari va amaliy yondashuvlari ko'rib chiqiladi. Kreativ kompetentlik -bu shaxsning muammolarni hal qilish, yangi g'oyalarni yaratish va innovatsion faoliyatni amalga oshirish qobiliyatidir. Maqolada kreativ kompetentlikning mohiyati, uni rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlar va ta'lim jarayonidagi ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: kompetensiya, kreativlik, innovatsiya, metod, texnologiya. inglizchaga tarjima

Annotation: This article examines the theoretical foundations and practical approaches to developing school students' creative competence in English language lessons. Creative competence is defined as an individual's ability to solve problems, generate new ideas, and engage in innovative activities. The article analyzes the essence of creative competence, the necessary conditions for its development, and its significance in the educational process.

Keywords: competence, creativity, innovation, method, technology.

Hozirgi zamonaviy jamiyatda kreativ fikrlash va innovatsion yechimlarni topa olish qobiliyati dolzarb masala hisoblanadi. Kreativ kompetentlikni rivojlantirish yoshlarda muhim kasbiy va shaxsiy sifatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu kompetentlik nafaqat ilmiy va texnik sohalarda, balki barcha sohalarda muvaffaqiyatga erishishning asosiy omili sifatida qaraladi. Shusababli, talabalarda kreativ kompetentlikni rivojlantirish masalasi pedagogic va psixologik tadqiqotlar markazida turadi. Kreativ kompetentlik – bu insonning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni nostandart yondashuvlar bilan hal qilish va ijodiy jarayonlarda faol qatnashish qobiliyatidir. Ushbu qobiliyatni rivojlantirish talabani ijtimoiy faoliyatga tayyorligini oshiradi, ularni jamiyatda raqobatbardosh va moslashuvchan shaxs sifatida shakllantiradi.

Malakali va innovatsion chet tili o'qituvchilariga bo'lgan ehtiyoj ortib borayotgan bir sharoitda ularning kreativ kompetentligini rivojlantirish zarurati ham kuchaymoqda. Vigotskiy (1934) ta'rifiga ko'ra, ijodkorlik – muayyan muammolarni hal qilish uchun yangi g'oyalar, usullar va yondashuvlarni yaratish qobiliyatidir. Ta'lim jarayonida esa kreativ kompetentlik – bu o'qituvchilarning innovatsion darslarni ishlab chiqish, o'qitish metodlarini o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirish va dinamik ta'lim muhitini shakllantirish qobiliyatidir.

Kreativ kompetentlik va pedagogik innovatsiyalar uyg'unligi masalasini chuqur o'rganish uchun avvalo ushbu tushunchalarning nazariy asoslarini aniqlash zarur. Ilmiy adabiyotlarda kreativ kompetentlik — bu shaxsning ijodiy fikrlash, muammolarni yangi usullarda hal etish, yangi g'oyalar yaratish va amalga oshirish qobiliyati sifatida talqin etiladi (Runco & Jaeger, 2012). Kreativ kompetentlik o'qituvchi va o'quvchining faolligida o'zini namoyon etadi, bu esa ta'lim jarayonining asosiy tarkibiy qismiga aylanadi. Pedagogik innovatsiyalar esa ta'lim jarayonida yangi pedagogik metodlar, texnologiyalar, yondashuvlar va tizimlarni yaratish hamda amaliyotga joriy etish orqali ta'lim sifatini yaxshilashga qaratilgan faoliyat sifatida tushuniladi

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

(Fullan, 2007). Innovatsiyalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratadi hamda pedagoglarning kasbiy malakasini oshirishga yordam beradi. Nazariy nuqtai nazardan, kreativ kompetentlik va pedagogik innovatsiyalar o'rtasidagi uyg'unlik — bu o'zaro faoliyat va uzviy bog'lanish jarayoni bo'lib, u ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llash orqali o'quvchilarning ijodiy potensialini maksimal darajada ochishga xizmat qiladi (Sawyer, 2011). Shu bilan birga, ta'lim nazariyasida konstruktivizm, situativ yondashuv va faol o'rganish metodlari kreativlikni rivojlantirish va innovatsiyalarni tatbiq etishda asosiy rol o'ynaydi (Vygotsky, 1978; Dewey, 1938). Shuningdek, kreativ kompetentlikni rivojlantirish jarayonida pedagogik innovatsiyalar zamonaviy ta'lim muhitining o'ziga xos talablariga moslashishni ta'minlaydi. Bu talablar qatoriga axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, interfaol ta'lim shakllarini joriy etish, shuningdek, individual o'quv yo'nalishlarini yaratish kiradi (Robinson, 2015). Ta'lim jarayonida innovatsiyalarni muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun pedagoglarning o'z-o'zini rivojlantirish, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirish zarur. Mavzuni chuqurroq o'rganishda, O'zbekistonning ta'lim tizimida pedagogik innovatsiyalar va kreativ kompetentlikni uyg'unlashtirish masalalarini o'rganayotgan mahalliy va xorijiy olimlar ishlarini ham ko'rib chiqish muhimdir. Masalan, Ziyadullaev (2019) ta'limda innovatsion yondashuvlarning samaradorligini oshirish uchun pedagogik kreativlikni rivojlantirish zarurligini ta'kidlaydi. Shuningdek, Abdullaeva va boshqalar (2021) pedagogik innovatsiyalarni ta'lim sifatini oshirish vositasi sifatida ko'rib chiqadi.

Ta'lim jarayonini takomillashtirishning muhim omili oliy ta'lim tizimida pedagoglarning kasbiy kompetentligini yuqori darajada shakllantirilishi bilan uzviy bog'liq. Shu sababli, zamonaviy ta'lim texnologiyalari imkoniyatlaridan unumli foydalanish negizida pedagoglar kasbiy kompetentligini shakllantirish jarayonining nazariy hamda amaliy asoslarini yaratish muammoning dolzarbligini belgilaydi.

Ingliz tili darslarida kreativ kompetentlikni shakllantirish uchun quyidagi metod va texnologiyalardan samarali foydalanish mumkin:

- **Loyiha asosida o'qitish (Project-Based Learning)** – o'quvchilarni mustaqil izlanishga, muammolarni hal qilishga va natija yaratishga o'rgatadi.
- **Debatlar** – o'quvchilarda tanqidiy va kreativ fikrlashni rivojlantiradi.
- **Rolli o'yinlar (Role Play)** – real hayotiy vaziyatlarni modellashtirish orqali kommunikativ kompetensiyani oshiradi.
- **Storytelling (hikoya tuzish)** – o'quvchilarning tasavvurini kengaytiradi va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.
- **CLIL (Content and Language Integrated Learning)** – fan va tilni birgalikda o'rganish orqali kreativ yondashuvni kuchaytiradi

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili darslarida o'quvchilarning kreativ kompetentligini shakllantirish zamonaviy ta'limning ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Bu jarayon nazariy asoslar va amaliy metodlar uyg'unligida tashkil etilgandagina samarali natija beradi. O'qituvchilarning innovatsion yondashuvi va o'quvchilarning faol ishtiroki kreativ kompetentlikni rivojlantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

1. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O ‘quvchilarning STEAM ta’lim texnologiyalarini qo‘llash asosida muammolarni yechish ko‘nikmalarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 157-161.

2. Abdurashitov, O. (2024). BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARINING KREATIV KOMPETENTLIGI. Универсальная индексная библиотека «Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования», 3(11), 81-83.

3. Ziyodullo, E., & Alimovna, K. M. (2026). INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA BO‘LAJAK TARBIYACHILARDA KREATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI. *Global Science Review*, 11(1), 17-22.

4. YUNUSOVICH, B. B. KREATIV KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH. KASBHUNAR TA‘LIMI MUHDARIJA, 150.

5. Nosiraliyevna, M. I. (2025). IJTIMOYIY-GUMANITAR YO‘NALISH PEDAGOGLARINING KREATIV KOMPETENTLIGINI BAHOLASH MEZONLARI. *PEDAGOGS INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL*, 96(2), 94-97.

6. Baybayeva, M., & Yu, E. (2025). BOLAJAK OQITUVCHILARNING KASBIY KOMPETENTLIGINING ASOSIY KOMPONENTLARI. *Научный Фокус*, 3(30), 275-280.